

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

رجعت

محمد رضا ضمیری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رجعت

نویسنده:

محمد رضا ضمیری

ناشر چاپی:

مجله حوزه

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	رجعت
۶	مشخصات کتاب
۶	مقدمه
۶	معنای لغوی
۶	معانی اصطلاحی
۷	شرح تعریف
۷	جایگاه رجعت در اعتقادات شیعه
۹	پاورقی
۱۰	درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

رجعت

مشخصات کتاب

مؤلف: محمد رضا ضمیری

مقدمه

یکی از آرزوهای دیرینه بشر گسترش عدالت به معنای واقعی در سرتاسر گیتی است و این امید و آرزو به شکل نوعی اعتقاد در ادیان الهی تجلی نموده است. در طول تاریخ کسانی که مدعی تحقق این ایده شدند، طرحها ریختند و چاره‌ها اندیشیدند، ولی، نتوانستند بشر خسته دل را امیدی بخشند. آری اندیشه ظهور مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) تنها چراغ فروزانی است که می‌تواند تاریکیها و غبار خستگی را از انسان دور کند. روزی که او می‌آید و حکومت واحد جهانی تشکیل می‌دهد، انحراف و بی‌عدالتیها را محو می‌سازد و ابرهای خود خواهی و نفاق را کنار می‌زند تا بشر لذت و زیبایی زندگی واقعی را در سایه حکومت اهل بیت (ع) و پیاده شدن همه احکام الهی با تمام وجود احساس کند. در آستانه این ظهور نورانی، حوادث شگفت‌انگیزی اتفاق می‌افتد که یکی از آنها بازگشت گروهی از مؤمنان واقعی برای درک و تماشای عظمت و شوکت جهانی اسلام خواهد بود. البته عده‌ای از کافران بدطینت نیز در این میان پیش از آخرت به دنیا بر می‌گردند تا به سزای پاره‌ای از اعمال ننگین خویش برسند. بازگشت گروهی از مؤمنان خالص و کافران ستمگر به این جهان پیش از قیامت رجعت نامیده می‌شود. اعتقاد به رجعت یکی از اعتقادات مسلم «شیعه» است و سایر مذاهب اسلامی به چنین امری اعتقاد ندارند. از این روی پیوسته رجعت یکی از موضوعات کلامی مورد اختلاف شیعه و سنی بوده است. اندیشمندان اسلامی کتب و مقالاتی گرانمایه در این موضوع نگاشته‌اند، که هر یک از سبکی ویژه برخوردار است. برخی به سبک روایی محض، برخی دیگر در پاسخ به شبهات و دلائل مخالفان و...

معنای لغوی

الفاظ مختلفی برای بیان این اصل اعتقادی در قرآن مجید و روایات اسلامی به کار رفته است، مانند: رجعت، ایاب، کره، رد، حشر، که همه در معنای بازگشت مشترکند ولی در میان همه این الفاظ، لفظ رجعت مشهورتر است. رجعت مصدر «مره است» [۱] و بیانگر «یکبار بازگشت» است، چنانچه در «لسان العرب» [۲] آمده است: «رجعت مصدر مره از ماده رجوع است.» در «اقراب الموارد» [۳] در توضیح واژه رجعت ذکر شده: «رجع الرجل رجوعا و مرجعا، و معه انصرف... هو یومن بالرجعة ای بالرجوع الی الدنیا بعد الموت.» یعنی رجوع به معنای بازگشت است و فلانی به رجعت ایمان دارد یعنی او به رجوع به دنیا پس از مرگ اعتقاد دارد، پس واژه رجعت در لغت به معنای «یکبار بازگشت» است.

معانی اصطلاحی

رجعت همانند بسیاری از واژه‌ها علاوه بر معنای لغوی، در علوم مختلف در معانی گوناگونی به کار رفته، و با توجه به این معانی است که می‌توانیم تصویر و شناخت صحیحی از معنای مورد بحث داشته باشیم. لغت نامه دهخدا معانی اصطلاحی مختلفی برای رجعت بر شمرده است، که به اختصار آنها را نقل می‌کنیم: ۱- اصطلاح فقهی: بازگردیدن مرد به سوی زن مطلقه خود در مدت قانونی و شرعی. ۲- اصطلاح نجومی: رجعت نزد منجمان و اهل هیات عبارتست از حرکتی غیر از حرکت کوکب متحیره به سوی

خلاف توالی بروج و آن را رجوع و عکس نیز می‌نامند. ۳- اصطلاح عرفانی: نزد اهل دعوت عبارتست از رجوع و کال و نکال و ملال صاحب اعمال به سبب صدور فعل زشت از افعال، یا متکلم گفتاری سخیف از اقوال. [۴]. ۴- اصطلاح جامعه شناسی: برخی جامعه شناسان به هنگام بحث از قانونمندی جامعه و تاریخ، معتقدند که قوانین تطورات تاریخی در همه جوامع مشترک است و تاریخ سه مرحله ربانی و قهرمانی و انسانی را طی می‌کند و همیشه این ادوار تکرار می‌شوند و آنان این حرکت تاریخ را «ادوار و اکوار» و «رجعت» گویند. [۵]. روشن است که هیچکدام از معانی چهارگانه مذکور مورد بحث ما نیست و آنچه در این تحقیق مورد توجه است اصطلاح کلامی است. ۵- اصطلاح کلامی: شیخ حر عاملی در بیان تعریف اصطلاحی رجعت می‌فرماید: «بدان که رجعت در اینجا [کلام] همان حیات و زندگی بعد از مرگ و قبل از قیامت است، و این معنا از لفظ رجعت به ذهن سبقت می‌جوید، و همین معناست که مورد تصریح علما بوده که از موارد به کارگیری آن و نیز از احادیث استفاده می‌شود». [۶]. این تعریف بیانگر معنای کامل اصطلاحی رجعت نیست، زیرا مجرد زنده شدن بعد از مرگ، قبل از قیامت، نمایانگر معنای اصطلاحی رجعت نیست، زیرا (همانطور که خواهد آمد) قرآن ماجرای عده‌ای را بیان می‌کند که پس از مرگ زنده شدند. مثل جریان زنده شدن عده‌ای از یاران حضرت موسی که می‌خواستند خدا را ببینند و... روشن است که رجعت در اصطلاح کلام شیعه چنین رجوعی نخواهد بود (زنده شدن عده‌ای از مؤمنان خالص و کافران فاجر در زمان ظهور امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) افزون بر اینکه معنای لغوی رجعت در این تعریف لحاظ نشده است، چرا که رجعت به معنای بازگشت به دنیا پس از مرگ است نه زنده شدن، به هر حال این تعریف گویای معنای اصطلاحی رجعت نیست. تعریف دیگر تعریف شیخ مفید است. که گویای معنای واقعی رجعت بوده و دارای نواقص تعریف نخست نیست. ایشان در تبیین معنای اصطلاحی (کلامی) رجعت چنین می‌نویسد: «ان الله یرد قوما من الاموات الی الدنیا فی صورهم الی کانواعلیها فیروز فریقا و یدل فریقا و المحقین من المبطلین و المظلومین منهم من الظالمین و ذلک عند قیام مهدی آل محمد علیهم السلام» [۷]. «خداوند گروهی از اموات را به همان صورتی که در گذشته بودند، به دنیا بر می‌گرداند، و گروهی را عزیز و گروهی دیگر را ذلیل می‌کند و اهل حق را بر اهل باطل غلبه و نصرت داده، و مظلومین را بر ظالمین و ستمگران غلبه می‌دهد، این واقعه هنگام ظهور ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) رخ خواهد داد».

شرح تعریف

تعبیر «یرد» بسیار ظریف است و دقیقا انعکاس دهنده معنای لغوی رجعت و بازگشت است، بر خلاف «الحویه بعد الممات» که در تعریف نخست آمده است. و نیز قید «قوما من الاموات» بیانگر این مطلب است که رجعت مختص به گروه خاصی بوده و عمومی نخواهد بود، کما اینکه در احادیث بدان اشاره خواهد شد، و آن گروه، مؤمنان کامل و کافران بدطینت هستند. تعبیر «فی صورهم الی کانواعلیها» بیان می‌کند که افرادی که رجوع می‌کنند، به همان صورت دنیوی و دارای جسم و خواص ماده خواهند بود. پس منظور از رجعت رجوع دولت حقه اهل بیت (ع) و امر و نهی آنها نیست، بلکه رجوع اشخاص است، کما اینکه در آینده مورد بحث قرار خواهد گرفت. جمله «فیروز فریقا... الظالمین» اشاره به فلسفه رجعت دارد و آن عزت مؤمنان و ذلت ظالمان است، و بالاخره «عند قیام مهدی (عجل الله تعالی)» هم زمان رجعت را بطور اجمالی مشخص می‌کند که قبل از قیامت و در هنگام ظهور حضرت مهدی آل محمد (ص) خواهد بود. ان شاء الله تعالی.

جایگاه رجعت در اعتقادات شیعه

اعتقاد به رجعت و بازگشت نخبگان امت، پیش از قیامت، به دنیا، از ویژگی خاصی برخوردار است و در منابع اسلامی اهمیت آن با بیانات گوناگونی مطرح شده است. در برخی روایات روز رجعت را یکی از روزهای الهی که عظمت و قدرت الهی در آن متجلی

خواهد شد، بر شمرده‌اند. «عن ابی عبدالله علیه السلام قال: ایام الله ثلاثة: يوم يقوم القائم و يوم الكره و يوم القيامة» [۸]. امام صادق(ع) فرمودند: روزهای الهی سه تا است: روزی که قائم آل محمد(ع) قیام خواهد کرد، و روز رجعت و روز قیامت. منظور از «روزهای خدا» چیست؟ مرحوم علامه طباطبائی در این زمینه می‌فرماید: «اینکه ایام خاصی به خدا نسبت داده می‌شود با اینکه همه روزها متعلق به خداست، نکته‌اش این است که در آن روزهای خاص، امر خدا چنان ظهوری می‌یابد که برای هیچ کس دیگری این ظهور پیدا نمی‌شود. مثل مرگ در آن موقعی که تمام اسباب دنیوی از تاثیر گذاری می‌افتد و قدرت و عظمت الهی ظهور و بروز می‌کند. ایشان در ادامه احتمال دیگری را در تفسیر «ایام‌الله» بیان می‌کند که ممکن است مقصود این باشد که نعمتهای الهی در آن روز ظهور خاصی می‌یابند، که آن ظهور برای غیر او نخواهد بود، مثل روز نجات حضرت ابراهیم(ع) از آتش. پس منظور از «ایام‌الله» روزهایی است که امر الهی اعم از نعمت یا نعمت، عزت و ذلت ظهور تام می‌یابد. [۹]. آری رجعت و بازگشت انسانهایی که سالها پیش از دنیا رفته‌اند حکایت از قدرت و عظمت الهی دارد و در آن روز این عظمت و شوکت الهی برای همگان آشکار می‌شود (معنای اول) و یا در آن روز نعمتهای خداوند شامل مؤمنان برجسته و نخبه شده و آنان را برای مشاهده ظهور امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) و غلبه مظلومان بر زور مداران به این دنیا بر می‌گرداند، و از طرفی هم با بازگشت کافران از سیه دل، آنان را بر سر خاک ذلت و خواری خواهد نشاند (معنای دوم). امام صادق(ع) یکی از ویژگیهای شیعه بودن را اعتقاد به رجعت شمرده و می‌فرماید: «لیس منا من لم یؤمن بکرتنا و لم یستحل متعتنا» [۱۰]. یعنی از ما نیست کسی که ایمان به رجعت ما نداشته باشد و نیز متعه ما را حلال نشمرد. چرا که در آن روزگار، جعت یکی از معتقدات ویژه شیعه محسوب می‌شد، بطوری که سایر مذاهب آن را یکی از نقاط امتیاز شیعه از سایر مکاتب قلمداد می‌کردند. امام صادق(ع) در حدیث دیگری، یکی از شرایط ایمان را اعتقاد به رجعت بر شمرده و می‌فرماید: «من اقر بسبعة اشياء فهو مؤمن و ذکر منها الايمان بالرجعة» [۱۱]. «هر کس به هفت چیز اعتقاد داشته باشد، مؤمن است، و در میان آن هفت چیز ایمان به رجعت را ذکر فرمودند». لازمه چنین سخنی آن است که ایمان کامل زمانی حاصل می‌شود که علاوه بر اعتقاد به توحید و... اعتقاد به رجعت نیز وجود داشته باشد. بر این اساس بر هر شیعه‌ای این اعتقاد ضروری است، از سوی دیگر این امید را در دل خویش زنده نگه می‌دارد که اگر پیش از ظهور منجی عالم بشریت از دنیا برود خداوند وی را برای نصرت دین خویش و درک لقای آن حضرت، به دنیا بر می‌گرداند. حال سؤال این است که: اعتقاد به رجعت از اصول دین است یا اصول مذهب؟ قبل از پاسخ دادن به این سؤال می‌بایست نخست مفهوم و تصویر روشنی از آن دو واژه به دست آوریم تا بتوانیم به پاسخ سؤال فوق برسیم. همانطور که می‌دانیم دین در یک تقسیم‌بندی به اصول دین و فروع دین تقسیم می‌شود و منظور از اصول دین، در این تقسیم، هر گونه اعتقاد معتبر دینی است که مربوط به بینش و شناخت خدا و جهان و انسان می‌شود، و فروع دین منظور احکام عملی است که وظایف فردی و اجتماعی پیروان آن دین را بیان می‌کند. به عبارت دیگر منظور از اصول دین، اساسی‌ترین و زیربنایی‌ترین امور اعتقادی است، در مقابل سایر امور اعتقادی که نسبت به آنها جنبه تبعی و فرعی دارند، آن اصول عبارت‌اند از: توحید، نبوت و معاد - که ادیان الهی در سه اصل فوق مشترکند - که این اصول در حقیقت پاسخی به روشن‌ترین سؤالات فکری انسانند. و طبیعی است که انکار هر یک از این سه اصل موجب خروج از دین و اثبات کفر است. اما اصول مذهب عبارت از این است که گاهی پیروان یک مکتب که در اصول بنیادی دین با یکدیگر مشترکند برداشتها و تلقیاتی مختلفی از دستورات و پیامهای دینی دارند، که موجب پیدایش روشهای مختلفی در دین می‌شود. این برداشتها و طرز تفکر خاص از مکتب - با حفظ اصول و وجوه اشتراک - را اصول مذهب می‌گویند. عدم اعتقاد به این اصول موجب خروج از دین نمی‌شود، بلکه موجب خروج از آن طرز تفکر و برداشت خاص می‌شود، مثل اعتقاد به عدل و امامت، که عدل از امور اعتقادی تابع توحید و امامت تابع نبوت است. از این روست که می‌بینیم مذاهب مختلفی پدید آمده همچون شیعه و سنی که هر کدام طرز تفکر خاصی نسبت به امامت دارند. اعتقاد به رجعت از اصول دین نیست و معتقد نبودن به آن هم موجب کفر و خروج از دین نیست، بلکه از

اصول مذهب امامیه است. بطوری که اعتقاد به اصل رجعت گروهی از مؤمنان و کافران، به دنیا پیش از قیامت، ضروری است. هر چند که باور داشتن جزئیات مسائلی که در رجعت اتفاق می‌افتد لازم و ضروری نیست. به هر حال اعتقاد به رجعت همسنگ اعتقاد به صراط و میزان است. مرحوم «شبر» در این باره می‌گوید: اصل رجعت حق است، و شبهه‌ای در آن نیست و عدم اعتقاد به آن موجب خروج از جرگه مؤمنان و شیعیان می‌شود. چرا که رجعت از امور ضروری مذهب شیعه بوده و روایاتی که در مورد صراط و میزان و غیر آن دو به دست ما رسیده است، از جهت تعداد و نیز صحت مدارک و وضوح دلالت، افزونتر از روایات رجعت نیست. با آنکه اعتقاد به صراط و میزان و جز آنها ضروری است، اما، باید توجه داشت که اختلاف و بینشهای متفاوت در جزئیات مساله رجعت، ضروری به اصل آن نمی‌زند، همانطور که برداشتهای متفاوت در ویژگیهای صراط و میزان در اصل آن خدشه وارد نمی‌سازد» [۱۲]. آنگاه ایشان ادامه می‌دهند که ایمان به رجعت بطور کلی واجب و لازم است. نتیجه آنکه مساله رجعت از ضروریات مذهب و مکتب تشیع است، که اعتقاد به آن (بدون در نظر گرفتن جزئیات) ضروری است، هر چند اعتقاد به جزئیات مانند اینکه چه کسانی رجعت می‌کنند و یا زمان آن چه موقعی است و... لازم نیست. ولی باید توجه داشت که اعتقاد به آن، در درجه اعتقاد به توحید و نبوت و معاد، نیست. در کتاب الشیعه والرجعه، نویسنده خواسته است با استناد به یک حدیث، کفر کسانی را که اعتقاد به رجعت ندارند ثابت کند، ایشان نخست این آیه را مطرح می‌کند: «الذین لایومنون بالآخرة قلوبهم منكرة وهم مستکبره». [۱۳]. آنگاه در تفسیر و تبیین این آیه، حدیثی را از امام باقر(ع) نقل می‌کند که فرمودند: «فی قوله: الذین لایومنون بالآخرة، یعنی انهم لایومنون بالرجعه آنها حق (قلوبهم منكرة) یعنی آنها کافره (و هم مستکبرون). این کلام خداوند که می‌فرماید: «کسانی که به آخرت ایمان ندارند» معنایش این است که آنها به حقانیت رجعت ایمان ندارند و مراد از این جمله که می‌فرماید: «قلبهای آنها انکار کننده‌ست» این است که «آنها کافر هستند» وی در فهرست کتاب، مطلب را چنین عنوان می‌کند: «معتقد نبودن به رجعت کفر است» آنگاه در جایگاه بحث یاد شده، به آن حدیث استناد می‌کند، چنانچه منظور ایشان آن است که همچنانکه معتقد نبودن به رجعت، مستلزم کفر است و هم تراز با توحید و نبوت و معاد، می‌بایستی به رجعت نیز معتقد بود طبق این برداشت، با توجه به بیانات گذشته اشتباه آن مشخص می‌گردد، ولی چنانچه منظور آن باشد، کسانی که قلوب آنها کافر است، از پذیرفتن رجعت سرباز می‌زنند، یعنی قبل از عدم اعتقاد به رجعت، صفت «کفر» را داشته‌اند و این کفر مانع پذیرش رجعت شده است، نه اینکه با عدم اعتقاد به رجعت کافر شده‌اند، این حرف قابل قبول است. و در حقیقت حدیث به ریشه روانی عدم پذیرش رجعت اشاره دارد. احتمال دیگری در معنای حدیث است که دقیق‌تر به نظر می‌رسد، و آن اینکه منظور از اینکه قلوب آنها کافر است، این نیست که آنها مثل کفار هستند و آثار و احکام کفار بر آنها مترتب می‌شود، بلکه بدین معناست که قلوب آنها در اثر عدم پذیرش رجعت به کفر متمایل شده نه اینکه واقعا کافر شده‌اند.

پاورقی

- [۱] در علم صرف بیان شده که مصدر دارای انواعی است. یک نوع آن «مره» است که برای وقوع فعل یکبار به کار می‌رود.
- [۲] لسان العرب، ج ۸، ص ۱۱۴، ابن منظور چاپ نشر ادب الحوزه ۱۳۶۳ شمسی ۱۴۰۵ قمری).
- [۳] اقرب الموارد ج ۱، ص ۲ - ۳۹۱ (سعید الخوری الشرتونی. چاپ مؤسسه النصر).
- [۴] لغت نامه دهخدا حرف راء ص ۲۹۴ و ۲۹۵ (علی اکبر دهخدا - چاپ دانشگاه تهران - ۱۳۴۲ تهران).
- [۵] برای مطالعه بیشتر به «جامعه و تاریخ» استاد مصباح یزدی، چاپ سازمان تبلیغات اسلامی، ص ۱۴ رجوع شود.
- [۶] الايقاظ من المجمع بالبرهان علی الرجعه، چاپ دارالکتب العلمیه، اسماعیلیان - قم ص ۱۴۰ و ۱۴۱.
- [۷] اوائل المقالات ص ۸۹، شیخ مفید، ناشر مکتبه الداوری قم.

- [۸] بحارالانوار، ج ۵۳، ص ۶۳، چاپ مؤسسه الوفاء، بیروت - لبنان و معانی الاخبار ص ۳۶۶، چاپ جامعه مدرسین قم.
- [۹] تفسیر المیزان ج ۱۲، ص ۱۸-۱۹. مؤسسه الاعلمی للمطبوعات، - بیروت - علامه سید محمد حسین طباطبایی.]
- [۱۰] بحارالانوار، ج ۵۳، ص ۹۲ و ۱۲۱.
- [۱۱] همان منبع.
- [۱۲] حق‌الیقین، ج ۲، ص ۳۵، چاپ منشورات اعلمی، عبدالله شبر.
- [۱۳] الشیعه والرجعه ج ۲، ص ۱۰۷. محمدرضا طبسی نجفی - چاپ اول، مطبعه الحیدریه - النجف الاشرف ۱۳۷۵ ه ق.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل بیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی

آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

